

บันทึกข้อความ

กรมส่งเสริมการเกษตร
 เลขรับ 1806
 วันที่ 24 ม.ค. 2563
 เวลา

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๙๕๕ ต่อ ๑๑๘
 ที่ กษ.๐๒๐๑.๐๖/ว ๗๐๙ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓
 เรื่อง ขอร้องปฏิบัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

เสนอ กรมส่งเสริมการเกษตร

เพื่อทราบและสามารถดาวน์โหลดเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่

๑. <http://bit.ly/2REZxEp>

๒. QR Code

[Handwritten signature]

(นางสาวขวัญเรือน มงคลสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเอกสาร “ขอร้องปฏิบัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท” ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้หน่วยงานแจ้งเจ้าหน้าที่ในสังกัดเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติราชการตามความเหมาะสม

สำนักงานเลขานุการกรมพิจารณาแล้ว เพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นำไปใช้ประโยชน์ในราชการตามความเหมาะสม จึงเห็นสมควรแจ้งให้ กอง/สำนัก ทราบ และประชาสัมพันธ์ทาง SSNET ให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา ทั้งนี้ สำนักงานเลขานุการกรมได้นำเรียน อธส. และ รรส.ทุกท่านทราบด้วยแล้ว หากเห็นชอบสำนักงานเลขานุการกรมจะแจ้ง กอง/สำนัก และประชาสัมพันธ์ทาง SSNET ต่อไป

เรียน ผอ.กอง/ผอ.สำนัก และ สกท.

[Handwritten signature]
 (นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์)
 เลขานุการกรม

เพื่อโปรดทราบ โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสาร
 ได้ทาง QR Code ด้านบน

[Handwritten signature]
 (นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์)
 เลขานุการกรม

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
 (นางกุลฤดี พัฒนะอิ่ม)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
 อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ห้อง รรส. คนที่ 3
 วันที่ ๕ ม.ค. ๒๕๖๓
 เวลา 15.55 น. / 227

กน

ผู้ช่วยปลัดฯ (นายวิชัย)
รับที่ ๑๕๘
วันที่ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๓ เวลา ๑๖:๕๖

ผู้ช่วยปลัดฯ (นายวิชัย)
รับที่ ๑๕๘
วันที่ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕:๐๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐-๒๒๘๑-๕๙๕๕ ต่อ ๑๑๘

ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ ๕๙๕

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติ (นายวิชัย)
รับที่ ผ.ส.๓
วันที่ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๓ เวลา ๑๖:๒๐

เรื่อง ขออนุมัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

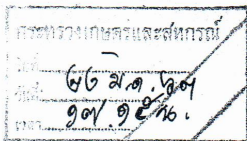
เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่าน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิชัย ไตรสุรัตน์)

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีส่งเอกสาร “ข้อพึงปฏิบัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท” ให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติราชการตามความเหมาะสม จำนวน ๕ เล่มเล็ก ดังรายละเอียดตามหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๘/ว ๑๕๖ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ ที่แนบ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นควรมอบกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำสำเนาเอกสาร “ข้อพึงปฏิบัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท” ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดาวน์โหลดเอกสารได้ทาง QR Code เพื่อทราบและใช้ปฏิบัติ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เป็นอำนาจของรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสำราญ สารบรรณ) ตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๓๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓

๒๒๘๑
(นางสาวขวัญเรือน มงคลสวัสดิ์)
ผู้อำนวยการกองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผ่าน
๒๐ ม.ค. ๒๕๖๓
(นายพิรทัศน์ คอทอง)
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ดำเนินการตามเสนอ

๒๒ ม.ค. ๒๕๖๓
(นายสำราญ สารบรรณ)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ
๑๗ ๕๑
๑๕ ส.ค. ๖๓
๐๕.๖๖๖
๐

๑๕ ส.ค. ๖๓
๐๕.๖๖๖

ที่ นร ๐๑๐๙/ว ๑๕๖

ถึง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

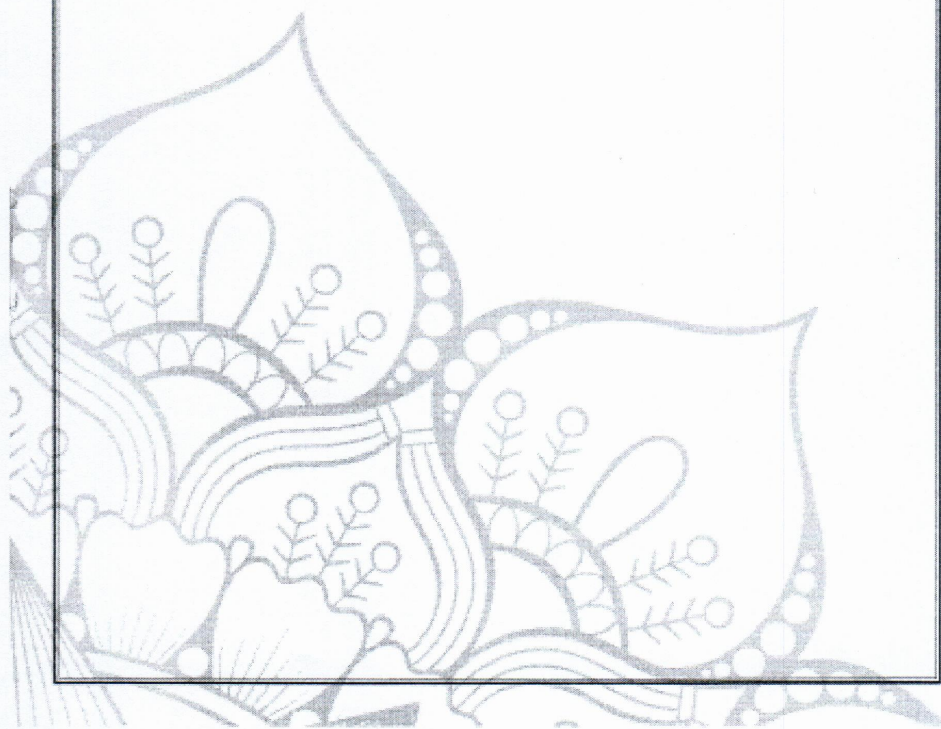
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขอส่งเอกสาร “ข้อพึงปฏิบัติโดยทั่วไปในการเข้าเฝ้า
ทูลละอองธุลีพระบาท” มาเพื่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ใช้ประโยชน์ในราชการตามความเหมาะสม ดังที่
ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๗๑๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๗๕๑

ข้อพึงปฏิบัติโดยทั่วไป
ในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ข้อพึงปฏิบัติโดยทั่วไป ในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

กรณีเป็นงานนั่งเฝ้าฯ

เมื่อเสด็จฯ ถึง ผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องลุกขึ้นยืนตรงเพื่อถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ยกมือไหว้ทำความเคารพหรือทักทายผู้ตามเสด็จ

การยืนถวายความเคารพ ให้ยืนตรงขาชิด แยกปลายเท้าห่างเล็กน้อย มือทั้งสองข้างแนบลำตัว

จากนั้น ให้ถวายความเคารพ ดังนี้

สุภาพบุรุษ คำนับ

สุภาพสตรี ถอนสายบัว

หลังจากนั้น ให้ยืนตรงรอกันว่าจะเสด็จมาประทับที่พระราชอาสน์ จึงถวายความเคารพอีกครั้งแล้วนั่งลง

กรณีมีพระบรมวงศ์ตามเสด็จ ต้องรอกให้ทุกพระองค์ประทับ จึงถวายความเคารพแล้วนั่งลง

ในระหว่างพระราชพิธี หากทรงลุกขึ้นเพื่อเสด็จไปทรงประกอบพิธี ผู้เฝ้าฯ ต้องลุกขึ้นยืน ถวายความเคารพ

ระหว่างทรงประกอบพิธี ผู้เฝ้าฯ ยืนในท่าตรง จนกระทั่งทรงประกอบพระราชกิจเสร็จและเสด็จไปประทับพระราชอาสน์ พระบรมวงศ์ที่ตามเสด็จประทับพระเก้าอี้แล้ว ให้ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพและนั่งลง

เมื่อเสด็จฯ กลับ ให้ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพ และรอก

จนกว่าศุริยางค์บรรเลงเพลงจบ ในกรณี ที่พระบรมวงศัยังประทับอยู่ ผู้เฝ้าฯ ต้องนั่งเฝ้าฯ รออยู่ก่อน เมื่อเสด็จฯ กลับผู้เฝ้าฯ ต้องถวายความเคารพ แล้วจึงกลับออกจากบริเวณ

กรณีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปทรงกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิที่หน้าพระแท่น นพปฎลมหาเศวตฉัตร ให้ผู้เฝ้าฯ ลุกขึ้นยืนถวายความเคารพและยืนรอนจนกว่า จะทรงกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิเสร็จ และทรงหันมาทางผู้เฝ้าฯ ขณะนั้นให้ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพก่อน (หากถวายความเคารพช้า จะแลดูไม่เหมาะสม)

เมื่อเสด็จออกจากมณฑลพิธี ผู้เฝ้าฯ ยังคงยืนในท่าตรงรอนจนกว่าศุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีจบ ให้ถวายความเคารพอีกครั้งจึงออกจากมณฑลพิธี

ในขณะที่ยังทรงคม (ไหว้) หรือทรงกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิที่หน้าพระแท่นฯ (ทั้งเมื่อเสด็จฯ ถึง ในระหว่างประกอบพิธี และก่อนเสด็จฯ กลับ) ในขณะที่ยังทรงกราบพระสงฆ์ และเมื่อพระสงฆ์กลับ ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือไหว้หรือถวายความเคารพ

เมื่อเสร็จงานแล้วก่อนกลับ ให้ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพ โดยการไหว้หรือกราบพระบรมอัฐิ พระพุทธรูปสำคัญในพิธี

กรณีเป็นงานยืนเฝ้าฯ

ปฏิบัติตนในทำนองเดียวกับงานนั่งเฝ้าฯ ทุกประการ เพียงแต่ไม่มีเก้าอี้สำหรับนั่งเฝ้าฯ

กรณีมีพิธีสงฆ์

- พระสงฆ์ถวายศีล

เมื่อเจ้าหน้าที่กรมการศาสนากล่าวคำอาราธนาศีล
ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ

เมื่อกกล่าวคำอาราธนาศีลจบ พระสงฆ์จะถวายศีล
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/พระบรมวงศ์ จะทรงประนม
พระหัตถ์รับศีล ผู้เฝ้าฯ ต้องประนมมือด้วยจนเสร็จการถวายศีล

- พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เมื่อเจ้าหน้าที่กรมการศาสนากล่าวคำอาราธนาพระปริตร
ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ

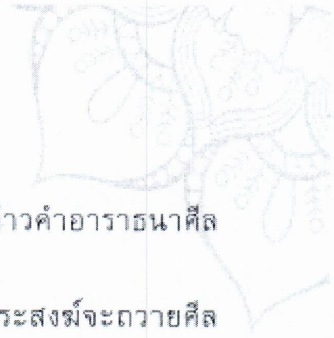
เมื่อกกล่าวคำอาราธนาจบ พระสงฆ์จะเจริญพระพุทธมนต์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/ผู้แทนพระองค์/พระบรมวงศ์
จะทรงประนมพระหัตถ์ เมื่อถึงบทสรรเสริญพระพุทธคุณ
พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ผู้เฝ้าฯ ต้องประนมมือ เมื่อทรงลด
พระหัตถ์ลง ให้ผู้เฝ้าฯ ลดมือลงและนั่งสำรวม

หากผู้เฝ้าฯ มีแนวทางปฏิบัติตามลัทธิศาสนาของตนเอง
ไม่ต้องประนมมือ แต่ให้นั่งสำรวม

ผู้เฝ้าฯ ที่เป็นพุทธศาสนิกชน การประนมมือต้องปฏิบัติ
ตามที่ทรงปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา

- พระสงฆ์แสดงธรรมเทศนา

เมื่อเจ้าหน้าที่อาราธนาธรรม ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ
เมื่อเริ่มแสดงพระธรรมเทศนา ให้สังเกตว่าทรงประนมพระหัตถ์
/ ผู้แทนพระองค์ทรงประนมพระหัตถ์หรือไม่ หากทรงประนม

พระหัตถ์อยู่ให้ประนมไว้เช่นนั้น หากลดพระหัตถ์เมื่อใด ให้ผู้เฝ้าฯ
ลดมือลงในท่าสำรวม

- พระสงฆ์รับพระราชทานฉัน

กรณีมีการพระราชทานภัตตาหารแต่พระสงฆ์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้แทนพระองค์ และพระบรมวงศ์
ฝ่ายหน้าจะทรงปฏิบัติพระสงฆ์

กรณีเชิญบุคคลสำคัญหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปร่วม
ประเคนภัตตาหารและปฏิบัติพระสงฆ์ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
จะเป็นผู้เชิญเฉพาะบุคคล ส่วนผู้เฝ้าฯ อื่น ให้ลุกขึ้นยืนแล้วถวาย
ความเคารพ รอจนเสด็จกลับมาประทับพระราชอาสน์ จึงถวาย
ความเคารพอีกครั้ง แล้วนั่งลง

ผู้ที่ได้รับเชิญให้ปฏิบัติพระสงฆ์ ให้เดินตรงไปยังพระสงฆ์
รูปที่เจ้าหน้าที่นำไป เมื่อถึงหน้าพระสงฆ์ ให้หยุดยืนตรง หันหน้าไป
ทางพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือผู้แทนพระองค์ เมื่อประทับ
พระราชอาสน์แล้ว ให้ถวายความเคารพแล้วประเคนภัตตาหาร
เสร็จแล้วถวายความเคารพ แล้วนั่ง หากพระสงฆ์สนทนาด้วย
จึงสนทนาได้ตอบ

เมื่อพระสงฆ์รับพระราชทานฉันเสร็จแล้ว พระบาท-
สมเด็จเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศ์ จะทรงลุกขึ้นเพื่อเสด็จ
กลับไปประทับพระราชอาสน์และพระเก้าอี้ ผู้เฝ้าฯ ต้องยืนถวาย
ความเคารพ รอจนกว่าทุกพระองค์จะประทับที่พระราชอาสน์และ
พระเก้าอี้แล้ว ให้ถวายความเคารพอีกครั้งและนั่งลง

ผู้ปฏิบัติพระสงฆ์ เมื่อทรงลุกขึ้น ให้ลุกขึ้นยืนตรงถวาย
ความเคารพ เมื่อเสด็จผ่านให้ถวาย ความเคารพ และรอนจนกระทั่ง
ประทับที่พระราชอาสน์และพระเก้าอี้แล้ว ให้ถวายความเคารพ
กลับไปนั่งประจำ ที่นั่งเฝ้าฯ ก่อนนั่งให้ถวายความเคารพอีกครั้ง
และนั่งลง

- พระสงฆ์สดับปกรณ์

จะจัดให้มีในพระราชพิธีพระบรมศพหรือทรงบำเพ็ญ
พระราชกุศลทักษิณานุปทานถวาย พระบรมอัฐิ (หมายกำหนดการ
จะกำหนดไว้)

กรณีนี้ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องมีส่วนร่วมปฏิบัติ เพียงแต่เมื่อทรง
ลุกขึ้น ให้ผู้เฝ้าฯ ลุกขึ้นถวายความเคารพ และเมื่อเสด็จผ่านให้
ถวายความเคารพทุกครั้ง

ระหว่างที่ทรงทอดผ้า ผู้เฝ้าฯ ต้องยืนด้วยความสำรวม
และหันหน้าไปยังที่ทรงยืนและรอนจนกว่าจะทรงทอดผ้าเสร็จและ
เสด็จกลับไปประทับพระราชอาสน์ จึงถวายความเคารพและนั่งลง

หากมีพระสงฆ์หลายชุดผลัดเปลี่ยนกันสดับปกรณ์
จะทรงทอดผ้าจนครบ ผู้เฝ้าฯ ต้องถวาย ความเคารพทุกครั้งที่ทรง
ลุกขึ้น ประทับ และเสด็จผ่าน

กรณีทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบุชากัณฑ์เทศน์
ทรงประเคนสังฆญาบัตร พัดยศ และผ้าไตร ผู้เฝ้าฯ ต้องยืนตรงรอน
จนกว่าจะเสร็จ

- พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก และถวาย
พระพรลา

เมื่อพระสงฆ์ถวายอนุโมทนา (พิธีกรวดน้ำ) เริ่มตั้งแต่
ยะถา วาริวะหา... พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือผู้แทนพระองค์
จะทรงหลังทักษิณาทก (กรวดน้ำ) ผู้เฝ้าฯ ประนมมือไหว้ เมื่อทรงหลัง
ทักษิณาทกเสร็จ หากทรงประนมพระหัตถ์ ผู้เฝ้าฯ ต้องประนมมือไว้
เมื่อทรงลดพระหัตถ์ลงหรือหลังจากทรงหลังทักษิณาทกเสร็จแล้วไม่
ทรงประนมพระหัตถ์ ให้ผู้เฝ้าฯ ลดมือลง

เมื่อพระสงฆ์ถวายอนุโมทนาจบ ประธานสงฆ์ถวาย
อดิเรกและถวายพระพรลา เริ่มตั้งแต่ ...อะดิเรกะวัสสะสะตัง ชิวะตุ...
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงประนมพระหัตถ์ ผู้เฝ้าฯ
ไม่ต้องประนมมือ เนื่องจากการถวายพระพรแต่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเป็นการเฉพาะ และรวมถึงการถวายพระพรลา

กรณีการอ่านประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

หากหมายกำหนดการกำหนดให้อาลักษณ์อ่านประกาศ
กระแสพระบรมราชโองการ เมื่ออาลักษณ์เริ่มอ่านว่า “ประกาศ
พระบรมราชโองการ...” ผู้เฝ้าฯ ที่นั่งอยู่ต้องลุกขึ้นยืนในท่ายืนตรง
ถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (โดยปกติพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะไม่ทรงยืน) และต้องยืนอยู่ในท่าสำรวม จนกว่า
อาลักษณ์จะอ่านจบ และพระบรมวงศ์ทุกพระองค์ประทับนั่งเรียบร้อย
แล้ว ให้ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพแล้วนั่งลง